

Alternatif Görüş

Trendleri takip eden değil, onlara
öncülük eden markalar gözlük tasarımına
farklı bir çerçeveden bakıyor

BURCU SEVER

*Nader Zadi tasarımı bu gözlük
okumayı kolaylaştırmak için
yarım merceklerle üretilmiş.*

Dünyaya bir çift camın arkasından

baktığınızı unutturan bir gözlük gerçekten iyi bir gözlüktür. Ve eğer bu gözlüğün çerçevesine kocaman marka logosu yerine sahibinin ismi işlenmişse muhtemelen Maison Bonnet'nin elinden çıkmadır. Ünlü Fransız markaların çoğu gibi Maison Bonnet de köklerine ve geleneklerine son derece bağılı bir aile Ŗirketi. 1930'da Morez'de –Jura bölgesindeki bu Ŗehir 19'uncu yüzyıldan bu yana gözlük yapımının merkezi kabul ediliyor– bağadan (kaplumbağıa kabuğı) el yapımı gözlükler üreterek ün kazanan Alfred Bonnet'nin torunu Christian Bonnet ve oğulları Franck ile Steven Bonnet tarafından yönetiliyor. Baba ve oğulları, Paris'teki butiklerinde atalarından miras kalan bağı işçiliğı ve çerçeve yapım tekniklerinin sırları sayesinde eşsiz tasarımlara imza atıyor.

Maison Bonnet'nin nadir bulunan bir malzeme olan bağadan yaptığı gözlükler.

1973'te ticareti yasaklanan bağa, lüks pazarında bulunması en zor –özellikle sarı renklisi– ve en pahalı malzemelerden biri. İlk kurulduğunda (1950) gözlük tasarımlarında bağadan başka malzeme kullanmayan Maison Bonnet artık sadece sınırlı sayıdaki stoklarıyla yetiniyor. Bu yüzden bağa çerçevelerin fiyatları 20.000 euro civarında. Bağayı eşsiz kılan sadece zor bulunması değil. Saç ve tırnaklardaki keratinden ihtiva eden kaplumbağa kabuğu eşsiz bir dayanıklılığa sahip ve kolay kolay deforme olmuyor. Olsa bile kendi kendini onarabilen bir yapıya sahip. Hipoalerjenik ve oldukça hafif. Terden etkilenmiyor ve kaymıyor. Bağa gözlükler, takar takmaz vücut ısısına uyum sağladığından çıkarıldığında ciltte iz bırakmıyor.

Bağa ile çalışmayı sürdüren birkaç üreticiden biri olan Christian Bonnet, 2009'da Paris'teki butiğini açana kadar eski bir aristokrasi alışveriş geleneğini sürdürerek müşterilerinin evlerine gider, dekorasyonu inceleyip yaşam tarzları ve beğenilerini gözlemler ve stillerine uygun tasarımlar hazırlamış. Palais Royal'daki üç katlı butik açıldığında bu durum tersine dönmüş. Artık müşteriler Bonnet'nin kapısını çalıyor. Marka sadece randevuyla müşteri kabul ediyor. Butiğin giriş katında farklı stil ve renklerdeki gözlükler sergileniyor. Birinci kat ise müşterilerle kahve eşliğinde yapılan sohbetler için ayrılmış. Franck ya da Steven Bonnet burada müşterilerin tam manasıyla ne istediğini anlamak için 7-8 soruluk kısa bir röportaj yapıyor. Kullanıcının hobileri, favori müzik grupları, otomobilleri ve daha da önemlisi kendilerini nasıl gördükleri ve tanımladıkları konuşuluyor. Daha sonra yüz ölçümleri yapılıyor. Burun üç farklı açıdan analiz ediliyor. Gözlük saplarının mesafesi için kafatasının ölçüsü alınıyor, elmacık kemiklerinin çıkıklığı ve gözler arasındaki boşluk hesaplanıyor ve kişiye özel bir tasarım haritası çıkarılıyor. Tasarımlar butiğin 17'nci yüzyıldan kalma eski bir mahzen olan bodrum katındaki atölyede, bu haritalar rehberliğinde yapılıyor. Bir gözlüğün yapımı yaklaşık 3 ay sürüyor ve sahibinin ismi bizzat Christian Bonnet tarafından çerçeveye kazınıyor.

Paris'ten çok uzakta, okyanusun karşı kıyısında Christian Bonnet gibi müşterileriyle sadece randevuyla görüşen New Yorklu gözlükçü Nader Zadi'nin patentli okuma gözlüklerinin hikayesi, algıda seçiciliğin ve elementler arasındaki ilişkileri görebilme yeteneğinin yaratıcılığa katkısına iyi bir örnek.

Hepimiz az çok okuma gözlüğü kullananlardaki, çerçeveyi aşağı indirip camın üstünden bakma refleksine tanık olmuştuzdur. Ama Zadi gibi bir gözlük tutkunu olmadığımızdan, bu reflesi yok etmek için bir tasarım geliştirmek aklımıza gelmez. Metroda kitaplarını, restoranlarda mönüleri okumak isteyenlerin daha iyi bir görüş için gözlüklerini aşağı indirip tepeden bakmaya çalıştıklarını fark edince bu sorunu çözmeye karar veren Zadi, alametifarıkası olan hilal şeklindeki yarım mercekli okuma gözlüklerini tasarlamış. Çok basit bir prensiple merceklerin üzerinde hafif bir çukur oluşturarak çerçevenin görüşü engellemesinin önüne geçmiş.

Aslında çok geniş bir gözlük koleksiyonuna sahip, tutkulu bir koleksiyoner olan Zadi, New York'taki atölyesini 1995 yılında açmış. “Amacım robotik seri üretim ürünlere karşı usta işi lüks tasarımlar üretmekti” diyor. Bu yüzden kendi koleksiyonundaki el yapımı antika tasarımları eski teknikleri kullanarak yeniden ve yeni formlarda üretmeye başlamış. “Makineler mükemmel ve gerekli ama tutku, bir sanatçının maharetli elleriyle bulunduğu ortaya çıkan sonuç sanat ve zanaatkârlığın mükemmelliği ve de nihai lüktür” diyor.

Zadi'nin gözlük koleksiyonu bazıları yaklaşık 200 yıllık, çoğu 1900-1940 arasında üretilen çerçevelerden oluşuyor. Türünün tek örneği bu tasarımlar beyaz, sarı ve pembe altından. Zadi, özenle koruduğu koleksiyonundaki bu vintage metalleri günün modasına uygun olarak yeniden yorumluyor. Ağırlıklı olarak telkari kullanıyor. Çerçevelerini nadide ve seçkin kılan da bu malzeme. “Telkari, gözlüklerin son derece minimal, hafif ve rahat olmasını sağlıyor.”

Tasarımcı New York'taki atölyesinde müşterileriyle birebir görüşmeler yapıyor. Yüz hatları, cilt rengi gibi parametreleri dikkate alarak kullanıcıya en uygun gözlük ya da güneş gözlüğünü ısmarlama olarak üretiyor. Yurtdışındaki müşterilerine ise fotoğraf aracılığıyla yardımcı oluyor. Kullanıcının yaşam tarzı, yüz özellikleri gibi gerekli parametreler belirlendikten sonra uygun ya da ihtiyacı olduğu stilde

12.000 dolar değerindeki 1920'lerden kalma bu çerçeve (üstte), Zadi'nin kendi özel koleksiyonundan satışa çıkardığı bir tasarım.

Telkari üzeri oyma işi çerçevenin taç stili köprüsündeki burun yastıkları bile saf altından.

Alternatif görüŖ

(günlük, resmi, eğlenceli ya da şık) çizimler hazırlanıyor. “Başlangıçtan bitişe bir tasarım 4 ila 6 haftada tamamlanıyor. Üretimin tamamı elde yapılıyor. Sadece lenslerin çerçeveye oturtulması için makine kullanılıyor. Bazı lensler bile kompleks yapıları yüzünden elde yapılıyor. Yarım mercekli okuma gözlüğünde olduğu gibi.”

Nader Zadi tasarımlarının hepsinden sadece bir tane var. Tasarımcı bazen 5 ila 7 parçalık sınırlı sayıda üretilen koleksiyonlar da hazırlıyor. Fiyatlar 1200 ila 5600 dolar arasında değişiyor. Yılda bir kez kendi özel koleksiyonundan bir parçayı bekleme listesindeki düzenli müşterileri için satışa çıkarıyor. 12.000 dolarlık antika gözlüklere sahip olabilmek için en az 5 yıllık Nader Zadi müşterisi olmak gerekiyor.

Koleksiyonerlikten tasarımcılığa geçiş yapan bir diğer gözlükçü, Gernot Linder. Uluslararası fuarları gezerek oluşturduğu, 1650 ila 1950 arası dönemden kalma büyüleyici tasarımları içeren bir gözlük koleksiyonuna sahip. Antika tasarımlara hayran olan gözlükçü, modern dünyada bunlarla kıyaslanamayacak modeller olduğuna karar verince, 1991’de Lunor adıyla kendi markasını kurmuş. Elde üretilen Lunor tasarımları 200 aşamalı bir işlemden sonra hayat buluyor ve ağırlıklı olarak çelik, asetat, bufalo boynuzu ve altın kullanılıyor.

2005 yılında Linder’in arkadaşları Ulrich ve oğlu Michael Fux tarafından yönetilmeye başlanan markanın son tasarımlarında ikilinin imzası var. Linder zamanında geleneksel yöntemlerle elde üretilen markanın yeni koleksiyonları modern yaşama uyum sağlıyor: Çerçevesiz ve oldukça hafif titanyumdan Classic Comfort ile titanyum ve asetatı buluşturan Combi V, Alman üreticinin son gözdeleri. Asetat çerçeveler 200 aşamalı bir işlemden sonra tamamlanıyor ve

bu aşamaların çoğu elde yapılıyor. Lunor modellerinde fiyatlar 300 ila 550 euro (Lunor I) arasında değişiyor. Marka yöneticileri gelecek sezon asetatın, özellikle de vintage görünümü asetat tasarımların trend olacağı görüşünde.

İkonik gözlüklerin tasarımcısı Christian Roth çerçevelere olan tutkusunu 15 yaşında babasının hediye ettiği bir Ray-Ban ile keşfetmiş. 1984’te Fransız kökenli pazarlamacı arkadaşı Eric Domege ile Optical Affairs firmasını kurmadan önce New York’ta moda fotoğrafçısı Rico Puhmann’ın asistanlığını yapan Alman tasarımcı, belki de bu yüzden ünlü moda evlerinin vazgeçemediği isimlerden biri. 2000-2004 yılları arasında Michael Kors’un gözlük koleksiyonunu hazırlayan Roth, 2007’den bu yana Karl Lagerfeld ile ünlü modacının gözlük koleksiyonu için birlikte çalışıyor.

Christian Roth, 2012-13 sonbahar/kış optik çerçeve koleksiyonu için ilhamını 80’lerden almış. Bu yıl çerçeve trendlerinde 80’lerin nostaljik, romantik ve entellektüel havasının etkili olacağını düşünüyor. Roth tasarımlarını farklı kılan, sadece iki materyal kullanması: saf titanyum ve el yapımı asetat. Marka her iki malzemeyi de bu alanda dünyanın en kaliteli tedarikçisi olan Japonya’da ürettiriyor. Saf titanyumun avantajı hafif, esnek ve hipoalerjenik olması. El yapımı asetat ise zengin renk seçenekleri ve hassas işçiliğe izin veren yapısıyla öne çıkıyor.

Christian Roth gözlük yapımının hızlı bir işlem olmadığını vurgulayarak, “Önce çizimi, sonra prototipleri yapıp detayları ve mükemmelliği kontrol etmek için örnek tasarım hazırlıyoruz. Üretim ancak bütün bu süreç tamamlandığında başlayabiliyor” diyor. Titanyum modeller için taslak çizimler ve üretim arasında ortalama 9 ila 12; asetat tasarımlarda ise 6 ila 9 ay geçiyor. “Bütün çerçevelerimiz el yapımı ve titiz kalite kontrollerinden geçiyor. Malzemeler yüksek teknoloji olsa da montaj ve diğer tüm işlemleri hâlâ elde yapıyoruz.” Roth tasarımlarında fiyatlar 250 (el yapı-

Gernot Linder’in klasik çerçevelerinden Lunor I.

Alternatif görüş

Kata'nın mıknatıslı menteşeler kullandığı M1 çerçeveleri (solda) ve Ron Arad'ın köprüden ayarlanabilen A-Frame serisi (sağda).

mı asetat) ile 600 (titanyum ve kombinasyonları) euro arasında değişiyor. Markanın şimdiye kadar ürettiği en pahalı koleksiyon, ikonik Series A (2500 euro). 10 modelle sınırlı, el yapımı asetat çerçevelerde, 25 küçük pırlanta ile kaplı gümüş kaş çubuğu kullanılmış.

Geleneksel malzemeler ve üretim teknikleri gözlük tasarımlarında kaliteyi adres gösterse de, yenilikçi teknolojiler kullanarak farklılaşmayı ve çitayı yüksekte tutmayı başarılar da var. 90'ların ortalarında sektöre giren ve sınırları zorlamayı seven Kata gibi... Mıknatısın doğal kutuplaştırıcı özelliğini kullanarak vidasız menteşeler üreten marka bu alanda bir ilke imza attı. Patentli M1 teknolojisi çerçeve ile sapları birbirine mıknatısla bağlıyor. Üç yılda geliştirilen bu teknolojiyle aynı ismi taşıyan koleksiyonda yedi farklı optik çerçeve modeli var. Fiyatları 360 dolardan başlayan yüzde 100 titanyum çerçevelerin renk paletinde minimalist tasarımların vazgeçilmezi siyah ile altın, kaplumbağa kabuğu, zeytin yeşili ve gri öne çıkıyor.

Henüz temmuz ayında tanıtılmasına rağmen şimdiden

sektörün avangart tasarımları arasında yerini alan Pq koleksiyonu, A-Frame mobilya tasarımlarıyla ünlü, İsraili mimar Ron Arad'ın eseri. Pq markasıyla sektöre giren tasarımcı, "Gözlük tasarımı yapmaya başlamamızın nedeni, çok az yeni ve iyi fikrin çıktığı sektöre yenilik getirmek. Şimdilerde her şey retro, hatta bazen retronun retrosu. Elbette birkaç yeni fikir var ama yeterli değil" diyor. Arad, bahsettiği yeniliği köprü kısmı A şeklinde tasarlanan ve fonksiyonel mekanizmasıyla farklı burun ve yüz şekillerine göre ayarlanabilen A-Frame modelleriyle getirdi. Lensleri birbirine bağlayan köprüdeki metal hareket ettirilerek çerçeveler birbirine daha yakın ya da daha uzak konumlanabilir. Koleksiyonda ana malzeme olarak asetat, alüminyum ve en hafif titanyum kullanılmış. Modellerin fiyatları 600 ila 900 euro arasında değişiyor.

Maison Bonnet www.maisonbonnet.com; *Nader Zadi* www.rareframes.com; *Lunor* www.lunor.de; *Christian Roth* www.christian-roth.com; *Kata* www.kataeyewear.com; *Pq* www.pq-eyewear.com

ZADI'NİN REÇETESİ

Doğru gözlük seçiminde lens uyumu, estetik, incelik ve berraklık gibi pek çok etken olduğunu söyleyen Zadi, bunları 5C 1D (Cut - Clarity - Color - Carat - Comfort / Durability) olarak sınıflandırıyor.

Cut (Kesim)

Kesim, lens ve çerçevenin boyutları, ölçüsü ve şeklini ifade ediyor. Gözlüklerin, kullanıcının yüz ölçüleriyle orantılı ve dengeli olması gerekiyor. Çerçevenin şekli yüz şekliyle kontrast oluşturmali.

Clarity (Netlik)

Netlik çerçevenin kalitesi ve üretimini ifade ediyor. Köprü ve menteşeleri çerçeveye lehimlenmiş modellerin tercih edilmesini öneriyor Zadi. "Yansımayı azaltan hi-index ve anti-reflection kaplamalı lensler seçilmeli. Bu kozmetik olarak daha iyi bir görünümün yanı sıra lensten daha fazla ışık geçtiği için görüşü de netleştirir."

Color (Renk)

Renk, özellikle güneş gözlüklerinde çok önemli bir unsur. Ten rengini tamamlayan bir renk seçilmeli. "Soluk tenlerle rose, amber ve bakır gibi sıcak renkler daha uyumludur. Açık tenlerle koyu çerçevelerden uzak durmalı. Koyu tenlere ise beyaz ve sarı altın gider. Gümüş, bakır gibi tüm metalik renkler de çok yakışır."

Carat (Ayar)

Bu çerçevenin yapıldığı malzemeye göre ağırlığını ifade ediyor. Plastik, çelik, titanyum ya da altın... "Değerli elmasların aksine gözlüklerde çerçevenin ağırlığı arttıkça, fiyatı düşer. Özellikle titanyumlarda görülür bu durum. Hafif çerçeveler daha rahat ve az görünürdür. Bu yüzden okuma gözlüklerinde daha çok çerçevesiz tasarımlar tercih edilir."

Comfort (Rahatlık)

Zadi seçilen çerçevenin ne kadar rahat bir kullanıma sahip olduğunu ölçmek için bazı anahtar noktalara dikkat çekiyor. "Deneyimli bir gözlükcü gözlük saplarının kafanızı delen değil, başınızın kıvrımlarına uyum gösteren yapıda olması gerektiğini bilir. Köprü ve burun yastıkları çerçevenin simetrik durması ve ağırlığını dengeli dağıtması için iyi ayarlanmalı ve oturtulmalı."

Durability (Dayanıklılık):

12 ve 14 ayar altından yapılan çerçeveler o kadar güçlü ve dayanıklı ki, çerçeve ve lenslere zarar vermeden kolayca bükülebilen bir esnekliğe sahip. Bu da gözlüğün daha uzun süre dayanmasına yardımcı oluyor.